

Број/Број: 03/10-50-19-116-19/14
Сарајево/Sarajevo, 16.12.2014.

Истраžивање број: 185
Врста истраžивања: **КОМП** - компаративни преглед

ZAKONI O SAOBRAĆAJU I VOZAČI POČETNICI U AUSTRIJI, BELGIJI, NJEMAČKOJ, FRANCUSKOJ, HRVATSKOJ I SLOVENIJI

Припремо: Aleksandar Mičić

Дескриптор: Закон о саобраћају

Истраžивање је намењено посланицима и делегатима, који могу поставити додатна питања, сугестије и коментаре на email адресу: istrazivacki.sektor@parlament.ba.

Јавност Босне и Херцеговине може коментирати радове, али Истраžивачки сектор нема могућност да одговара на коментаре и дискутира о истраžивању.

Информације наведене у садржају истраžивања важеће су у тренутку припреме истраžивања и оне се не ажурирају након објаве истраžивања.

Истраžивање не одражава званичан став Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (PSBiH).

ZAKONI O SAOBRAĆAJU I VOZAČI POČETNICI U AUSTRIJI, BELGIJI, NJEMAČKOJ, FRANCUSKOJ, HRVATSKOJ I SLOVENIJI

UVOD

U ovom istraživanju navedeni su podaci o dozvoljenoj granici alkohola u krvi kod vozača početnika u Austriji, Belgiji, Njemačkoj, Francuskoj, Hrvatskoj i Sloveniji. Takođe, predstavljena su određena ograničenja za vozače početnike u pogledu upravljanja vozilom, kao i predviđene kazne za naročito opasnu vožnju na teritoriji Hrvatske i Slovenije.

EVROPSKA UNIJA

Evropski parlament je u proteklim godinama naglašavao važnost bezbjednosti drumskog saobraćaja. Evropska Komisija je u 2003. godini objavila "Evropski akcioni program za sigurnost drumskog saobraćaja za razdoblje od 2003. do 2010. godine. U 2005. godini Evropski parlament je zatražio izradu dugoročnog plana o bezbjednosti saobraćaja za period nakon 2010. godine, koji bi definisao mjere koje će dovesti do smanjenja nesreća sa smrtnim ishodom. Zbog težnje ka najvišim standardima sigurnosti drumskog saobraćaja u čitavoj Evropi, Evropski parlament donosi "Rezoluciju o bezbjednosti evropskog drumskog saobraćaja za period od 2011. do 2020. godine". Evropski parlament je 11. marta 2014. usvojio paket zajedničkih minimalnih standarda za periodične tehničke preglede vozila, dokumente za registraciju i pregled na putu komercijalnih vozila.¹

Evropski parlament i Vijeće Evropske unije donijeli su Direktivu 2011/82/EU od 25. oktobra 2011. o olakšavanju prekogranične razmjene informacija o saobraćajnim prekršajima vezanim uz bezbjednost saobraćaja na putevima, s ciljem da se osigura visok nivo zaštite svih učesnika u saobraćaju na putevima u Evropskoj uniji olakšavanjem prekogranične razmjene informacija o saobraćajnim prekršajima vezanim uz bezbjednost saobraćaja na putevima, a time i sprovođenje sankcija kada su ti prekršaji počinjeni vozilom koje je registrovano u državi članici koja nije država članica u kojoj je počinjen prekršaj.²

AUSTRIJA

Dozvoljena granica alkohola u krvi

Maksimalna dozvoljena količina alkohola u krvi za vozače u Austriji iznosi 0.49 g/l. Za vozače početnike, koji posjeduju vozačku dozvolu manje od dvije godine, dozvoljena količina alkohola u krvi iznosi 0.09 g/l. Ako je vozač osumnjičen da je pod uticajem alkohola, podvrgava se alko testu. U slučaju nesreće sa ozbiljnim posljedicama po zdravlje učesnika u saobraćaju sprovodi se testiranje uzimanjem uzorka krvi. Kazne za vožnju pod uticajem alkohola kreću se u rasponu od 218 do 3.633

¹ Evropski parlament, Sigurnost cestovnog prometa, internet stranica <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2013-0314+0+DOC+XML+V0//HR> (datum pristupa 09.12.2014.)

² Direktiva 2011/82/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 25. oktobra 2011. o olakšavanju prekogranične razmjene informacija o saobraćajnim prekršajima vezanim uz bezbjednost saobraćaja na putevima, internet stranica Eur-Lex <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=celex:32011L0082> (datum pristupa 16.12.2014.)

eura, a može rezultovati i oduzimanjem vozačke dozvole³, a stranim državljanima se može zabraniti vožnja u Austriji.⁴

Ograničenja mladih vozača za upravljenje vozilom

Kao posljedica kazni nastalih tokom perioda od dvije godine nakon dobijanja vozačke dozvole vozači početnici, u zavisnosti od prekršaja, moraju učestvovati na kursevima za nove vozače sa prekršajima i period koji se smatra probnim se može produžiti i preko dvije godine. Vozači početnici imaju obavez da u toku prve godine nakon dobijene dozvole obave vožnju sa instruktorom kao i jednodnevnu grupnu obuku.⁵

BELGIJA

Dozvoljena granica alkohola u krvi

U Belgiji nivo alkohola u krvi ne smije biti jednak ili veći od 0.50 g/l, što se odnosi na sve vozače, početnike i one sa iskustvom dužim od dvije godine.

Kazne za vožnju u alkoholisanom stanju:

- Kada vozač ima nivo alkohola u krvi jednak ili veći od 0.05 g/l, ali manji od 0.80% g/l, isključuje se iz saobraćaja najmanje tri naredna sata i odmah mu se izriče kazna od 137,50 eura. Za prethodno navedenu količinu alkohola sud može izreći kaznu od 137,50 do 2.750 eura i zabranu vožnje.
- Kada koncentracija alkohola u krvi iznosi 0.80 g/l, ali manje od 1.20 g/l, vozač se odmah isključuje iz saobraćaja najmanje šest sati i izriče mu se kazna od 400 eura. U slučaju opasne vožnje uz navedenu koncentraciju alkohola odmah se izuzima vozačka dozvola na minimum 15 dana. Sud može izreći kaznu od 1.100 do 11.000 eura i zabranu vožnje.
- Kada koncentracija alkohola u krvi iznosi 0.80 g/l, ali manje od 1.20 g/l, vozač se odmah isključuje iz saobraćaja najmanje šest sati i izriče mu se kazna od 505 eura. U slučaju opasne vožnje uz navedenu koncentraciju alkohola odmah se izuzima vozačka dozvola na minimum 15 dana. Sud može izreći kaznu od 1.100 do 11.000 eura i zabranu vožnje.
- Kada je koncentracija alkohola kod vozača jednaka ili veća od 1.5 g/l, slučaj se odmah prosljeđuje sudu bez mogućnosti izricanja kazne na licu mjesta. Sud može izreći kaznu od 1.100 do 11.000 eura i zabranu vožnje.
- U slučaju odbijanja testiranja na alkohol bez opravdanog razloga vozač se isključuje iz saobraćaja na najmanje šest sati, odmah se oduzima dozvola u trajanju od minimalno petnaest dana i slučaj se odmah predaje sudu. Sud može izreći novčanu kaznu od 1.100 do 11.000 eura i zabranu vožnje.⁶

³ Izvor: <http://www.austria.info/au/plan-your-trip/driving-to-austria-1162412.html> (datum pristupa 03.12.2014.)

⁴ Vožnja pod uticajem alkohola i droga, internet stranica <http://www.rac.co.uk/driving-abroad/austria> (datum pristupa 03.12.2014.)

⁵ Publikacija Kategorija B (putnički automobili), vozačke dozvole u zemljama članicama CIECA, internet stranica http://www.google.ba/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CB4QFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.cieca.eu%2Fdownload.asp%3Ffile%3D2010-07-8_Category%2520B%2520licensing%2520in%2520CIECA%2520countries.pdf&ei=IMuOVKK_I8PfPZKvgN_AE&usq=AFQjCNGIUbI9yuyOXhyS0LY8tT-0FsdS4Q&bvm=bv.81828268,d.ZWU (datum pristupa 10.12.2014.)

⁶ Vožnja pod dejstvom alkohola u Belgiji, izvor: <http://archive.etsc.eu/documents/C.pdf> (datum pristupa 28.11.2014)

Ograničenja mladih vozača za upravljanje vozilom

Kao posljedica kazni u toku probnog perioda od dvije godine vozači koji naprave teže prekršaje moraju da ponovo polažu teoretski i praktični test.⁷

FRANCUSKA

Predviđene kazne za vožnju u alkoholisanom stanju

U Francuskoj je zabranjeno voziti sa količinom alkohola u krvi jednakom ili većom od 0,5 grama alkohola po litru krvi. Vozači se kažnjavaju za prekršaj kaznom u iznosu od 135 eura i gubitkom 6 bodova na vozačkoj dozvoli ako voze u alkoholisanom stanju od 0,5 do 0,79 grama po litri krvi. Potencijalni prekršioc koji imaju 0,8 grama alkohola po litri krvi i više suočavaju se sa mogućom kaznom od dvije godine zatvora i novčanom kaznom od 4.500 eura i gubitkom 6 bodova na vozačkoj dozvoli.

Ako dođe do fatalne nesreće u saobraćaju, vozači sa alkoholom u krvi se suočavaju sa mogućom kaznom do deset godina zatvora i novčanom kaznom do 150.000 eura. U slučaju fatalne nesreće vozačima se može suspendovati ili oduzeti vozačka dozvola, a vozači bez boravka ili posla u Francuskoj mogu biti primorani da odmah plate fiksnu kaznu ili im može biti zaplijenjeno vozilo.

Vozači koji su pozitivni na nedozvoljene supstance, droge ili lijekove, mogu se kazniti kaznom od dvije godine zatvora i novčanom kaznom od 4.500 eura. Ako su pored nedozvoljenih supstanci pozitivni i na alko testu, ove kazne se povećavaju na tri godine zatvora i novčanu kaznu od 9.000 eura.⁸

Ograničenja mladih vozača za upravljanje vozilom

Vozačima koji imaju dozvolu u periodu manjem od tri godine nije dozvoljeno da prelaze 80 km/h na sporednim putevima gdje je ograničenje brzine 90 km/h, niti da prelaze brzinu od 100 km/h na putevima gdje je ograničenje 110 km/h. Na auto putevima sa ograničenjem 130 km/h vozači bez iskustva od tri godine moraju da voze ispod 120 km/h. Uz poštovanje navedenih ograničenja brzine novi vozači u Francuskoj na zadnjem dijelu automobila moraju da imaju tablicu sa „A“ oznakom. Vozačima sa iskustvom manjim od tri godine vozačka dozvola se oduzima poslije šest kaznenih bodova, umjesto uobičajenih dvanaest.⁹

NJEMAČKA

Dozvoljena granica alkohola u krvi

Kao u većini zemalja Evropske unije, u Njemačkoj najniža dozvoljena granica alkohola u krvi iznosi 0,5 grama alkohola po litru krvi. Vozači u životnom dobu od 18 do 21 godine i vozači bez dvije godine iskustva u vožnji ne smiju imati alkohol u krvi, odnosno granica za vozače bez iskustva od dvije godine u bilo kojem životnom dobu je 0 grama alkohola po litru krvi. Njemačka policija sprovodi testiranje na alkohol u krvi na osnovu sumnje da vozač vozi pod dejstvom alkohola. U

⁷ Publikacija Kategorija B (putnički automobili), vozačke dozvole u zemljama članicama CIECA

⁸ Internetska stranica France Diplomatie, Your stay in France, Practical information, članak Droge, alkohol, duvan: šta kaže francuski zakon? http://www.diplomatie.gouv.fr/en/france/coming-to-france/your-stay-in-france/article/illegal-drugs-alcohol-tobacco-what#sommaire_4 (datum pristupa 26.11.2014.)

⁹ Publikacija Kategorija B (putnički automobili) vozačke dozvole u zemljama članicama CIECA

slučaju da vozač odbije alko test na licu mjesta biće odveden u policijsku stanicu i podvrgnut ljekarskom pregledu uzorka krvi.¹⁰

Ograničenja mladih vozača za upravljanje vozilom

U Njemačkoj je dozvoljeno da osobe sa navršениh 17 godina postanu vozači. Mladi vozači u Njemačkoj koji su stekli vozačku dozvolu sa 17 godina ne mogu voziti automobil bez prisustva druge osobe dok ne navršе 18 godina. Da bi stekli vozačku dozvolu mladi vozači kada navršе šesnaest godina i šest mjeseci mogu da se prijave u auto školu da bi dobili vozačke dozvole kategorije B ili BE. Kada polože teoretski dio, praktičnom dijelu polaganja testa mogu pristupiti tek mjesec dana nakon 17. rođendana. Vozačka dozvola koju steknu vozači od 17 godina priznata je samo u Njemačkoj i ne može se koristiti za vožnju u drugim zemljama. Dok ne napune 18 godina vozači u vožnji moraju imati pratnju odrasle osobe koja ima najmanje 30 godina, najmanje pet godina iskustva u vožnji i ne više od tri kaznena boda u vozačkoj dozvoli. Ime osobe koja je u pratnji vozača do 18 godina mora biti upisano na dozvoli vozača. Ne postoji ograničenje u broju starijih vozača koji mogu biti imenovani na dozvoli za vozača do 18 godina.¹¹

HRVATSKA

Predviđene kazne za vožnju u alkoholisanom stanju

Mladi vozač, kako ga definiše Zakon o sigurnosti prometa na cestama, je vozač u dobi do dvadeset četiri godine. Mladi vozači ne smiju upravljati vozilom na cesti niti početi upravljati vozilom ako su pod dejstvom droga ili lijekova ili ako u krvi imaju alkohola. Smatra se da vozač ima alkohola u krvi ako je njegova prisutnost utvrđena analizom krvi i urina ili analizom krvi, mjerenjem količine alkohola u litri izdahnutog zraka, liječničkim pregledom ili drugim metodama i aparatima.

Kazne za vožnju u alkoholisanom stanju:

- Mladi vozači kažnjavaju se za prekršaj kaznom u iznosu od 700,00 kuna (178,29 KM)¹² ako u krvi imaju alkohola do 0,50 g/kg, odnosno odgovarajući iznos miligrama u litri izdahnutog vazduha.
- Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 kuna (254,70 KM) do 3.000,00 kuna (764,11KM) kažnjavaju se za prekršaj vozači ako u krvi imaju alkohola iznad 0,50 do 1,00 g/kg, odnosno odgovarajući iznos miligrama u litri izdahnutog zraka.
- Svi vozači, uključujući i mlade, kažnjavaju se novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 kuna (764,11KM) do 5.000,00 kuna (1273,52 KM) ako u krvi imaju alkohola iznad 1,00 do 1,50 g/kg, odnosno odgovarajući iznos miligrama u litri izdahnutog zraka.
- Ako vozači u krvi imaju alkohola iznad 1,50 g/kg, odnosno odgovarajući iznos miligrama u litri izdahnutog zraka, mogu se kazniti novčanom kaznom od 5.000,00 kuna (1273,52 KM) do 15.000,00 kuna (3820,57 KM) ili kaznom zatvora u trajanju do 60 dana.
- Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 kuna (1273,52 KM) do 15.000,00 kuna (3820,57 KM) ili kaznom zatvora u trajanju do 60 dana mogu se kazniti za prekršaj vozači koji su pod uticajem droga ili lijekova.¹³

¹⁰ Internetska stranica Germany, Angloinfo, Pravila na putu i propisi za vožnju, <http://germany.angloinfo.com/transport/driving/driving-rules/> (datum pristupa 10.12.2014.)

¹¹ Internetska stranica Germany, Angloinfo, Mladi vozači, <http://germany.angloinfo.com/transport/driving-licences/young-drivers/> (datum pristupa 10.12.2014)

¹² Za konverziju u Konvertibilne marke korišćen je srednji devizni kurs Centralne Banke Bosne i Hercegovine na dan 15.12.2014.

Predviđena kazna za naročito opasnu vožnju

Učesnik u drumskom saobraćaju koji iz obijesti teško krši propise o bezbjednosti saobraćaja vozeći u stanju nesposobnosti za vožnju izazvanom trošenjem alkohola uz koncentraciju od najmanje 1,50 g / kg alkohola u krvi, ili droge ili psihoaktivnih lijekova, ili vozeći u zabranjenom smjeru, ili pretičući na nepreglednom mjestu kolonu vozila, ili vozeći brzinom koja prelazi pedeset km / h iznad dopuštene u naseljenom mjestu ili oblasti sa naznačenim ograničenjem brzine i time izazove opasnost za život ili tijelo ljudi, kazniće se kaznom zatvora do tri godine.¹⁴

Ograničenja mladih vozača za upravljanje vozilom

Mladi vozač ne smije upravljati vozilom na cesti brzinom većom od 80 km na sat, na brzoj cesti i cesti namijenjenoj isključivo za promet motornih vozila brzinom većom od 100 km na sat, odnosno 120 km na sat na autocesti.

Mladi vozač koji je položio ispit za B kategoriju vozila ne smije upravljati osobnim automobilom čija snaga motora prelazi 80 kW, za ovu vrstu prekršaja mladi vozač će se kazniti novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 kuna (254,70 KM).¹⁵

SLOVENIJA

Predviđene kazne za vožnju u alkoholisanom stanju

U Sloveniji vozači početnici ne smiju početi upravljati vozilom ako su pod dejstvom alkohola, određenih lijekova koji umanjuju njihovu sposobnost upravljanja vozilom ili psihoaktivnih supstanci. Za razliku od vozača početnika, dozvoljena količina alkohola u krvi za vozače iznosi 0.45 g/l.

Kazne za vožnju u alkoholisanom stanju:

- Vozač početnik kažnjava se kaznom od 300 eura ako ima do 0.50 grama alkohola u litri krvi i izriču mu se 4 četiri prekršajna boda.
- Kada vozač, početnik ili sa iskustvom, ima koncentraciju alkohola u krvi od 0.50 g/l do 0.80 g/l platiće kaznu u iznosu od 600 eura, a takođe mu se izriče 8 prekršajnih bodova.
- Vozač koji ima od 0.80 do 1.10 grama alkohola po litri krvi platiće kaznu od 900 eura i izreći će mu se 16 prekršajnih bodova.
- Vozaču koji ima koncentraciju alkohola u krvi veću od 1.10 g/l izriče se kazna od 1.200 eura i 18 prekršajnih bodova.¹⁶

¹³ Član 199. Zakona o sigurnosti prometa na cestama, prečišćeni tekst (NN 67/08, 48/10, 74/11, 80/13, 158/13, 92/14), internet stranica <http://www.zakon.hr/z/78/Zakon-o-sigurnosti-prometa-na-cestama> (datum pristupa 25.11.2014.)

¹⁴ Član 226. Kaznenog zakona Republike Hrvatske, internet stranica <http://www.zakon.hr/z/98/Kazneni-zakon> (datum pristupa 02.12.2014.)

¹⁵ Član 221. Zakona o sigurnosti prometa na cestama

¹⁶ Član 105. st. 4., tačke od 1. do 4. Zakona o pravilima cestovnog saobraćaja (zvanični prečišćeni tekst) (Zakon o pravilima cestovnog prometa (uradno prečišćeno besedilo) - (ZPrCP-UPB2), Uradni list RS, br. 82/2013). Izvor: internetska stranica Službenog lista Republike Slovenije [http://www.uradni-list.si/1/content?id=114668&part=u&highlight=Z+A+K+O+N+o+PRAVILIH+CESTNEGA+PROMETA+#!/Zakon-o-pravilih-cestnega-prometa-\(uradno-precisceno-besedilo\)-\(ZPrCP-UPB2\)](http://www.uradni-list.si/1/content?id=114668&part=u&highlight=Z+A+K+O+N+o+PRAVILIH+CESTNEGA+PROMETA+#!/Zakon-o-pravilih-cestnega-prometa-(uradno-precisceno-besedilo)-(ZPrCP-UPB2)) (datum pristupa 15.12.2014.)

- U slučaju vožnje pod uticajem zabranjenih droga, lijekova koji utiču na sposobnost vozača da upravlja motornim vozilom ili drugih psihoaktivnih supstanci vozači se kažnjavaju kaznom u iznosu od najmanje 1200 eura i 18 prekršajnih bodova.

Predviđena kazna za naročito opasnu vožnju

Vozaču koji je u zadnje dvije godine najmanje tri puta pravosnažno kažnjen zbog vožnje pod uticajem alkohola, zabranjenih supstanci, nepropisanih lijekova i drugih psihoaktivnih supstanci policija može da oduzme vozilo ako je sa istim zatečen u činjenju teže saobraćajnog prekršaja.

Sud može izreći kaznu zabrane u trajanju od jednog mjeseca do jedne godine vozaču koji prouzrokuje svojom vožnjom teže posljedice, vozaču koji počini prekršaj nakon što je već pravosnažno proglašen odgovornim za prekršaj i bila mu je izrečena sankcija od najmanje tri prekršajna boda.¹⁷

Ograničenja mladih vozača za upravljanje vozilom

Vozač početnik ili vozačica početnica, kako ih definiše Zakon o vozačima, su vozači motornih vozila do napunjene 21 godine života i vozači sa iskustvom do dvije godine od prvog sticanja vozačke dozvole, bez obzira da li je vozačka dozvola stečena u Republici Sloveniji ili inostranstvu.¹⁸

Vozaču početniku kada dostigne ili premaši sedam prekršajnih bodova izriče se prestanak važenja vozačke dozvole, dok vozači sa iskustvom većim od dvije godine za izricanje kazne prestanka važenja vozačke dozvole moraju da dostignu osamnaest bodova.

Vozač početnik ne smije upravljati vozilima za javni prevoz putnika, vozilima koja imaju prednost u saobraćaju i vozilima pratnje.¹⁹

¹⁷ Član 23. Zakona o prekršajima (Zakon o prekrških (uradno prečišćeno besedilo)), (ZP-1-UPB8), Uradni list RS, br. 29/2011 i 21/2013)

¹⁸ Član 2. Zakona o vozačima (Zakon o voznikih (ZVoz), Uradni list RS, br. 109/2010 i 25/2014

¹⁹ Članovi 101. i 102. Zakona o pravilima cestovnog saobraćaja

Tabela1: Zemlje Evropske unije i nedozvoljena koncentracija alkohola u krvi²⁰

Zemlja	Nedozvoljena koncentracija alkohola u krvi za vozače (g/l)	Nedozvoljena koncentracija alkohola u krvi za nove vozače (g/l)
Austrija	0.50	0.10
Belgija	0.50	0.50
Bugarska	0.50	0.50
Kipar	0.50	0.20
Češka Republika	0.00	0.00
Danska	0.50	0.50
Estonija	0.20	0.20
Finska	0.50	0.50
Francuska	0.50	0.50
Njemačka	0.50	0.00
Grčka	0.50	0.20
Mađarska	0.00	0.00
Italija	0.50	0.00
Letonija	0.50	0.20
Litvanija	0.40	0.20
Luksemburg	0.50	0.10
Malta	0.80	0.80
Holandija	0.50	0.20
Hrvatska	0.50	0.00
Poljska	0.20	0.20
Portugal	0.20	0.20
Republika Irska	0.50	0.20
Rumunija	0.00	0.00
Slovačka	0.00	0.00
Slovenija	0.50	0.00
Španija	0.50	0.30
Švedska	0.20	0.20
Velika Britanija	0.80	0.80

²⁰ Internetska stranica Tispol (Organizacija saobraćajnih policija u Evropi) <https://www.tispol.org/policy-papers/alcohol-drugs-driving/tispol-alcohol-drugs-driving-policy-document> (datum pristupa 10.12.2014.)